

Gerechtelijke jeugdhulp

Sociale dienst jeugdrechtbank

De sociale diensten jeugdrechtbank (SDJ) begeleiden zowel minderjarigen in verontrustende situaties (VOS) als jongeren die een als misdrijf omschreven feit (MOF) hebben gepleegd.

De jeugdrechter geeft de sociale dienst de **opdracht om een maatschappelijk onderzoek** uit te voeren. Daarbij zal de consulent gesprekken voeren met de betrokken partijen om o.a. zicht te krijgen op:

- de leefsituatie;
- de aanwezige zorgen en krachten in het cliëntsysteem;
- de ontplooiingskansen en de veiligheid van de minderjarige.

Dat leidt tot een schriftelijk verslag aan de jeugdrechter, bestaande uit een gemotiveerde inschatting van de nood aan een gerechtelijke maatregel en zo nodig een indicatiestelling. De consulent formuleert een verzoek aan de jeugdrechter, die de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid heeft.

Op het einde van het caseonderzoek beslist de jeugdrechter over de nood aan een gerechtelijke maatregel. De sociale dienst zal (al dan niet professionele) hulpverlening organiseren (bv. aanmelden bij de intersectorale toegangspoort) op vraag van de jeugdrechter en waakt over de uitvoering van de gerechtelijke maatregel.

Vanuit hun specifieke maatschappelijk mandaat gaan consulenten SDJ tot het uiterste om samen met jongeren, ouders en hun netwerk, en al dan niet professionele hulp, mee hoop te creëren voor de toekomst opdat kinderen en jongeren veilig zouden kunnen opgroeien.

Om een verschil te maken in situaties van verontrusting, zet men in op relaties aangaan, niet alleen met de jongere en zijn netwerk, maar ook met hulpverlenende partners. Bijkomend vraagt de positie van de consulent de veiligheid centraal te zetten. Consulenten werken vanuit de basis- en onderzoeksprincipes van **Signs of Safety**. Dit is een oplossings- en krachtgerichte benadering die tegelijk verbinding toelaat, vanuit de krachten van het netwerk te werken én steeds de focus op de veiligheid van het kind te houden.

In 2016 stromen 4.130 minderjarigen in bij de sociale diensten. De meerderheid is ouder dan 12 jaar.

Tabel: Aantal vorderingen per leeftijdscategorie en per regio (teleenheid: vorderingen)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant - Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	433	135	214	153	146	1.081	22,83%
6-11 jaar	274	115	166	159	113	827	17,47%
12-17 jaar	955	434	522	424	439	2.774	58,60%
18-21 jaar	12	0	8	7	25	52	1,10%
Totaal	1.674	684	910	743	723	4.734	100,00%
%	35,36%	14,45%	19,22%	15,69%	15,27%	100,00%	

(Bron: Domino)

Minderjarigen worden aangemeld bij gerechtelijke hulpverleners op basis van 3 soorten **vorderingsgronden**:

- een als misdrijf omschreven feit (MOF);
- een verontrustende situatie via gemandateerde voorziening (VOS via GV). Dit kan zowel OCJ of VK zijn;
- een verontrustende situatie via hoogdringendheid (VOS hoogdringend).

Meer dan de helft van de vorderingen in 2016 zijn voor minderjarigen die zich in een verontrustende situatie bevinden en worden aangemeld via de gemandateerde voorzieningen (VOS via GV) (n= 2.677)

Tabel: Aantal vorderingen per vorderingsgrond en per regio (teleenheid: vorderingen)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant - Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
MOF	482	251	252	188	272	1.445	30,52%
VOS via GV	893	395	550	470	369	2.677	56,55%
VOS hoogdringend	299	38	108	85	82	612	12,93%
Totaal	1.674	684	910	743	723	4.734	100,00%

(Bron: Domino)

De voorbije jaren was er steeds een daling in het aantal vorderingen MOF. In 2016 is er evenwel een lichte stijging van 4% t.o.v. 2015. De vorderingen VOS zijn zelfs met 13% gestegen.

Onderstaande tabel toont het **aantal minderjarigen met een maatregel** per vorderingsgrond en per regio. In 2016 krijgen 16.005 minderjarigen een maatregel binnen de gerechtelijke hulpverlening. Het leeuwendeel bevindt zich bij instroom in een verontrustende situatie, aangemeld via een GV (n= 13.789).

Tabel: Aantal unieke jongeren met een maatregel in 2016 per vorderingsgrond en per regio (teleenheid: unieke jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant - Brussel	West-Vlaanderen	Totaal
MOF	877	376	407	346	335	2.341
VOS via GV	4.641	1.954	3.072	1.892	2.230	13.789
VOS hoogdringend	343	44	173	115	131	806
Totaal unieke jongeren	5.492	2.250	3.478	2.222	2.563	16.005

(Bron: Domino)

Per jongere zijn verschillende maatregelen mogelijk. Onderstaande tabel toont de **maatregelen in 2016**. Gemiddeld kent een minderjarige met een vordering VOS via GV minder verschillende maatregelen dan met een vordering MOF of VOS hoogdringend.

Het aantal maatregelen per vorderingsgrond en per regio, toont aan dat het hoogste aantal maatregelen zich situeert bij de groep minderjarigen 'VOS via GV' (n= 34.290).

Tabel: Aantal maatregelen per vorderingsgrond en per regio (teleenheid: maatregelen)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant - Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
MOF	2.864	945	1.161	852	989	6.811	15,76%
VOS via GV	11.676	4.989	7.482	4.598	5.545	34.290	79,34%
VOS hoogdringend	862	80	521	312	345	2.120	4,91%
Totaal	15.402	6.014	9.164	5.762	6.879	43.221	100,00%
%	35,64%	13,91%	21,20%	13,33%	15,92%	100,00%	

(Bron: Domino)